

Handlingsplan för giftfria förskolor och i pedagogisk omsorg

12 åtgärder för att minska miljögifterna
på Vansbro kommuns förskolor och i
pedagogisk omsorg

Innehåll

Varför ska Vansbro kommuns förskolor och pedagogisk omsorg bli giftfria?

12 åtgärder för giftfria förskolor

Rensa bort och fasa ut

1. Rensa bort gammal elektronik
2. Rensa bland plastleksaker
3. Rensa bland övriga leksaker
4. Fasa ut möbler

Måltider

5. Undvik plasthandskar av vinyl
6. Värm utan plast
7. Spola i vattenkranen
8. Undvika plast och teflon vid tillagning och servering

Rutiner för hygien

9. Tvätta händerna ofta
10. Parfymfritt

Inköp

11. Rutiner vid inköp

Utbildning och kompetensutveckling

12. Planerade insatser

Varför ska Vansbro kommuns förskolor och pedagogisk omsorg bli giftfria?

Under 2014 var ”Giftfri förskola” ett av de prioriterade tillsynsprojekten för miljö- och byggheten i Vansbro kommun. Tillsynen omfattade alla förskolor i kommunen och har nu sammanställts i en tillsynsrapport Giftfri förskola 2014.

Barns kemikalieexponering är en prioriterad fråga. För att minska barns exponering för kemikalier krävs ett långsiktigt arbete med ett brett spektrum av insatser nationellt, inom EU och internationellt. Regeringen har påtalat att ett fortsatt starkt engagemang från kommunerna och landstingen i egenskap av exempelvis upphandlare, tillsynsmyndighet och förmedlare av information är en viktig del i arbetet med att nå miljökvalitetsmålet *Giftfri miljö* innefattande att minska barns exponering av kemikalier, hormonstörande samt allergiframkallande ämnen.

Barn är mer känsliga för kemikalier än vuxna eftersom de fortfarande växer, till exempel hjärna och immunförsvar utvecklas under uppväxten. Vissa kemikalier är direkt skadliga för barnen, andra ger skador på lång sikt. Barn utforskar gärna saker genom att smaka och tugga på dem. I dammet samlas många av de kemikalier som kan ge långsiktiga effekter. Målet är att minska mängden kemikalier som barn utsätts för.

Förskolan är ett bra ställe att börja arbeta mot en giftfriare miljö.

(tillsynsrapport Giftfri förskola 2014)

Tillsynsrapporten syftar till att öka kunskapen och medvetenheten i verksamheterna. Sammanställningen kan fungera som ett verktyg för ett fortsatt arbete med giftfria förskolor i Vansbro kommun.

Egenkontrollprogram för förskolorna i Vansbro kommun är också en del i detta arbete.

Miljöarbetet ska ingå som en naturlig del av den ordinarie verksamheten och miljöperspektivet ska finnas med i allt beslutsfattande och i alla steg av processen.

Detta är en handlingsplan för att miljögifterna på Vansbros förskolor och pedagogisk omsorg ska minska. Miljögifterna i vår vardag och främst i barnens miljö har uppmärksammats mycket på senare tid.

10 åtgärder för giftfria förskolor och pedagogisk omsorg

Rensa bort och fasa ut

En viktig del handlar om att se över vad som finns idag på förskolan och rensa bort sådant som barnen inte bör ha i sin omgivning och leka med. Checklista finns att använda. Ansvarig är förskolechefen men arbetet kan delegeras till andra.

1. Rensa bort gammal elektronik

Elektronik är ingen bra leksak och innehåller diverse mindre bra ämnen. Saker som inte är tillverkade för att vara leksaker har inte lika hårda miljökrav som äkta leksaker och kan därför innehålla mer farliga ämnen. Plocka bort gamla mobiler, radioapparater och annan elektronik som hamnat i leksakslådan.

2. Rensa bland plastleksaker

Det finns många olika sorters plaster som innehåller olika ämnen, vi ska därför rensa bland plastleksakerna för att minimera risken att utsätta barnen för skadliga ämnen. Mjuka plastleksaker av PVC eller annan plastsort som är äldre än 20017 innehåller sannolikt ftalater som idag är förbjudna inom EU. De kan även innehålla bly. Gallra ut leksaker som luktar plastigt eller känns lite kladdiga eller hala när du tar i dem. Det klibbiga kan vara ftalater som läcker ut.

3. Rensa bland övriga leksaker och icke-leksaker

Se över färger, lim och plastpärlor. Rensa bort gamla färger och gammalt lim med okänd ålder. Vid nyinköp så välj de som är till minst skada för människors hälsa och miljön. Om pärlplattor ska strykas så se till att vädra och låt inte barnen vara i direkt närhet. Se över saker som barnen leker med som inte är ämnade att vara leksaker. Släng teatersmink med okänt innehåll på grund av allergirisken. Rensa bland utklädningskläderna, allergiframkallande nickel kan förekomma i smycken och i billiga smycken och bijouterier som känns tunga kan det förekomma stora mängder bly och kadium.

4. Fasa ut möbler

Det är viktigt att ha i åtanke att köpa bra möbler när nya ska köpas in. Möbler med kort livslängd belastar miljön genom att de tidigt kasseras och måste ersättas med nya. Välj gärna naturmaterial som går att tvätta istället för material som har behandlats på olika sätt till exempel fett- och smutsavvisande, impregnerade och antibakteriella. På sikt ska gamla lekkuddar och madrasser av skumgummi bytas ut eftersom skumgummi kan innehålla bly. Överdragen till madrasserna som är oftast i PVC och bör bytas ut till ett annat alternativ.

Måltider

5. Undvik plasthandskar av vinyl

Vinylhandskar är gjorda av PVC och kan därför innehålla stora mängder mjukgörande ftalater som läcker från materialet när det används. Fortsättningsvis ska engångshandskar av nitril köpas in, istället för vinyl som används idag.

6. Spola i vattenkranen

Kranen och vattenledningarna kan bland annat laka ur bly och koppar i vattnet. Bakterier kan också växa till i vatten som står stilla i vattenledningar. En bra grundregel är därför att spola tills vattnet är riktigt kallt vid all matlagning eller servering av vatten.

7. Värm utan plast

Plast som upphettas eller kommer i kontakt med varm mat släpper ifrån sig kemiska föreningar som kan vara farliga för hälsan. Vid all eventuell uppvärmning av mat ska tallrikar eller formar av porslin användas.

8. Undvika plast och teflon vid tillagning och servering

Plast som upphettas eller kommer i kontakt med varm mat släpper ifrån sig kemiska föreningar som kan vara farliga för hälsan. Undvik därför plastredskap och plasttillbehör vid matlagning och servering.

Rutiner för hygien

9. Tvätta händerna ofta

Barnen på förskolorna ska tvätta händerna ofta. Det är svårt att kontrollera allt som barnen rör vid, både ute och inne, på förskolan och därför är det särskilt viktigt med handtvätt för att minimera risken att de skadliga ämnena kommer in i kroppen när barnen slickar eller suger på fingrarna.

10. Parfym- och miljöfritt

Endast parfymfria och miljömärkta städprodukter, tvål och tvättmedel skall användas.

Inköp

11. Rutiner vid inköp

En viktig del handlar om att köpa in rätt produkter som inte innehåller miljögifter.

Utbildning och kompetensutveckling

12. Planerade insatser

Stina Jakobsson presenterar tillsyningsrapporten "Giftfri förskola 2014" på utvecklingsmöte ht -15.

Sprida kunskap om "Handlingsplan för giftfria förskolor och pedagogisk omsorg" och "Egenkontrollprogram för förskolorna i Vansbro kommun".